

Nr 1141

Av herr Dockered, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 44,
med förslag till lag om ändring i rättegångsbalken m. m.

Enligt det förslag till ny organisation av underrätterna som framläggs i Kungl. Maj:ts proposition nr 44 kommer nämndens ställning och sammansättning att påverkas i olika hänseenden. Ändringarna syftar till att ge nämnden en starkare ställning och ge utrymme för en mer individuellt betonad medverkan i domstolsarbetet från nämndemännens sida. Denna målsättning bör hälsas med tillfredsställelse.

I vissa avseenden kommer dock nämndens ställning att försvagas. Så blir fallet i första hand genom att nämnden kommer att få en avsevärt mindre betydelse än för närvarande i andra mål än brottmål. Därjämte måste även beaktas den nedskärning som föreslås beträffande antalet nämndemän som skall tjänstgöra i brottmålen. Det kan därför ifrågasättas om de framlagda förslagen tillsammans tagna i verkligheten medför någon förbättring av nämndens ställning.

Beträffande frågan om hur många nämndemän som bör finnas i nämnden kan, som departementschefen anför i propositionen, ett ställningstagande knappast grundas på annat än de erfarenheter som vunnits i det hittillsvarande nämndarbetet. Som framhålles i propositionen har nämndens uppgift numera delvis blivit en annan än vad som ursprungligen var avsett. En minskning av antalet nämndemän i förhållande till vad som nu förekommer i s. k. stor nämnd är därför motiverad. Behovet av att ha olika nämnd-sammansättning i mål med olika svårighetsgrad bortfaller därmed. I propositionen anför departementschefen beträffande dessa frågor bl. a. följande:

Stadsdomstolsutredningen fann i 1961 års betänkande att man uppnår en lämplig avvägning mellan de intressen som bör beaktas, om antalet ledamöter i den stora nämnden normalt är sex. Remissopinionen var splittrad och remissinstanserna fördelade sig i tre grupper. Av dessa ville en behålla nämnden i dess nuvarande form med minst sju ledamöter, medan en annan grupp anslöt sig till utredningens förslag om minskning av antalet till minst sex och en tredje förordade en minskning till fem.

Något avgörande skäl för att bestämma antalet nämndemän lägre än vad som föreslagits vid detta remissförfarande kan knappast anföras. Antalet nämndemän bör därför bestämmas till fem. Om förfall inträffar för nämndeman sedan huvudförhandlingen påbörjats bör dock antalet få vara fyra.

Ändras reglerna för domförhet i enlighet med vad som här anförts bör också omröstningsreglerna modifieras jämfört med departementschefens förslag. Riktpunkten bör därvid vara att den mening gäller som omfattas av mer än hälften av rättens ledamöter; vid lika röstetal gäller den mening som ordföranden omfattar.

Med hänvisning till det anförda hemställes,

att riksdagen vid behandling av proposition nr 44 måste besluta,

1) att antalet ledamöter i nämnden skall vara fem — dock att antalet får vara fyra om förfall inträffar för någon nämndeman sedan huvudförhandlingen påbörjats;

2) att vid beslut i domstolen skall gälla den mening som omfattas av mer än hälften av ledamöterna — vid lika röstetal gäller den mening som ordföranden omfattar;

3) att uppdra åt vederbörande utskott att utarbeta erforderlig lagtext.

Stockholm den 11 april 1969

Robert Dockered (cp)

Nr 1142

Av herrar Dockered och Magnusson i Nennesholm, i anledning av
*Kungl. Maj:ts proposition nr 44, med förslag till lag om
ändring i rättegångsbalken m. m.*

(Lika lydande med motion nr 999 i Första kammaren)

Stockholm den 11 april 1969

Robert Dockered (cp)

Arne Magnusson (cp)

i Nennesholm
